

Nr 137

Utlåtande i anledning av väckta motioner om tillsättandet av en allmän besparingskommission för översyn av de statliga utgifterna.

(4:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Lindblom* och *Lundström* (I: 547) och den andra inom andra kammaren av herr *Ohlin m. fl.* (II: 686), har hemställts, att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 175 med förslag om komplettering av riksstaten måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om tillsättandet av en allmän besparingskommission för översyn av de statliga utgifterna.

Utskottet. Motionärerna ha, efter erinran om statsutgifternas kraftiga expansion under senare år, framhållit att nämnda utgifters konjunkturpolitiska återverkningar på samhällsekonomin i övrigt, d. v. s. deras roll som orsaksfaktor i konjunkturförloppet, kräva en allt mer skärpt uppmärksamhet. För att i ett läge med t. ex. allmänt inflationistiskt tryck i samhällsekonomin kunna hålla konjunkturen stabil tvingades man, därest en större andel av samtliga utgifter i samhället ginge genom statskassan, därför strama åt desto hårdare i andra sektorer. Med hänsyn bl. a. härtill syntes det bli alltmer nödvändigt att beträffande de statliga utgifterna få tillstånd reduktioner på de punkter där så vore möjligt. Detta motiverades av ytterligare två skäl. Det gällde nämligen dels att skapa utrymme för ökade insatser från samhällets sida på sådana områden där allvarliga eftersläpningar nu kunde konstateras, dels att med målmedvetenhet genomföra olika reformer på beskattningens område så att lägre och rimligare skattetryck kunde uppnås, främst i fråga om de direkta inkomstskatterna. Den härför behövligen prövningen av statsutgifterna ur principiell synvinkel borde lämpligen ske genom tillsättandet av en allmän besparingskommission, som hade att pröva den statliga utgiftspolitikken bland annat från de av motionärerna anlagda synpunkterna. I utredningen skulle ingå representanter från skilda politiska meningsriktningar, varjämte det skulle vara av stort värde om arbetsmarknadens och näringslivets organisationer finge företrädare i densamma. Genom en sådan allmän besparingskommission skulle det bli möjligt att åstadkomma en samtidig prövning och avvägning av de olika utgifter som ingå i statsbudgeten. Detta vore icke minst värdefullt ur den synpunkten, att man då finge bättre garanti för att de besparingar som kunde komma att föreslås vore resultatet av en vägning, där olika önskemål ställts och prövats mot varandra.

Utskottet, som finner de av motionärerna anförda synpunkterna i och för

sig beaktansvärda, vill dock erinra om att redan nu en fortlöpande och ingående granskning av statsutgifterna sker såväl vid departementens årliga budgetarbete som genom vederbörande utskotts prövning av Kungl. Maj:ts anslagsframställningar, ävensom genom de statliga revisionsorganens verksamhet. Vad särskilt beträffar utgifterna under fjärde huvudtiteln torde dessutom, såsom motionärerna själva framhållit, kunna förväntas att en prövning kommer till stånd genom den försvarsberedning som tillsatts. Vidare må erinras om att utskottet i sitt utlåtande nr 93 (punkterna 2 och 12) i vad detsamma berör de av motionärerna åberopade uttalandena av statsrevisorerna beträffande statsförvaltningens arbetsformer samt socialpolitikens organisatoriska utformning m. m. förordat viss översyn inom berörda ämnesområden. Slutligen må framhållas att utskottet i sitt utlåtande nr 91 på förslag av Kungl. Maj:t tillstyrkt väsentliga förenklingar beträffande bidragsgivningen på skolväsendets område i anledning varav i vart fall minskade förvaltningskostnader på nämnda område torde kunna uppnås.

I viss utsträckning pågår sålunda redan nu en verksamhet av det slag som enligt motionerna bör främjas, varjämte ytterligare åtgärder i samma syfte torde vara att förvänta. Med hänsyn härtill och då utskottet icke enbart på de i motionerna anförda skälen funnit sig berett att — i nu förevarande sammanhang — förorda tillsättandet av en besparingskommission av den art motionärerna föreslagit, avstyrker utskottet bifall till motionerna i fråga.

Utskottet hemställer,

att motionerna I: 547 och II: 686 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 24 maj 1957

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF KARLSSON

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Gillström, Näsström, Boman, Hesselbom, Einar Persson, Sundelin, Pålsson, Holmqvist, Rikard Svensson, Söderberg, Mårtensson, Anders Johansson, Svärd och Bengtson; samt

från andra kammaren: herrar Åkerström, Malmborg, Petterson i Degerfors, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, fröken Elmén, herrar Rubbestad, Gustafsson i Stockholm, Widén, Nilsson i Göingegården, Andreasson, fröken Karlsson, fru Wallin, fröken Vinge och herr Heckscher.

Reservation

av herrar *Boman, Sundelin, Pålsson, Anders Johansson, Svärd, Bengtson, Malmborg*, fröken *Elmén*, herrar *Rubbestad, Widén, Nilsson* i Göingegården, fröken *Karlsson*, fröken *Vinge* och herr *Heckscher*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna samt att

dels det avsnitt i utskottets yttrande, som på s. 5 börjar med »Utskottet, som» och på s. 6 slutar med »i fråga», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Den uppfattning motionärerna givit uttryck åt har utskottet funnit sig i allt väsentligt kunna dela. Utskottet förordar därför att i enlighet med vad i motionerna anförts en besparingskommission i angivet syfte snarast tillsättes.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 547 och II: 686, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anført.»